

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: БЛОК-ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)»
1–4 КЛАСИ
ДЛЯ МУЗИЧНИХ ЛІЦЕЇВ**

*Рекомендовано науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 1 від «03» квітня 2026 р.*

**Укладачі модельної навчальної програми
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: БЛОК-ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)»:**

ГУЛЯЙ викладачка відділу духових та ударних інструментів
Людмила Київського державного музичного ліцею
Павлівна імені М. В. Лисенка, спеціалістка вищої категорії, старша
викладачка

ГРІНЬКОВА викладачка відділу духових та ударних інструментів
Ірина Харківського державного музичного ліцею, спеціалістка
Вікторівна вищої категорії

Київ – 2026

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Модельна навчальна програма «**МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: БЛОК-ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)**» для **1 – 4 класів** (далі – *модельна навчальна програма*) розроблена для учнів музичних ліцеїв з урахуванням вимог, передбачених Стандартом початкової музичної освіти, що здобувається одночасно з початковою та базовою середньою освітою (наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 29.07.2024 № 524) та Типовою освітньою програмою для 1 – 9 класів музичних ліцеїв (наказ Міністерства культури України від 29.08.2024 № 616).

Змістом навчального предмета є система практичних вмінь та теоретичних знань, яка забезпечить *оволодіння навичками гри на блок-флейті*. Опанування здобувачем освіти змісту модельної навчальної програми спрямовано на формування виконавських та музично-теоретичних компетентностей, достатніх для продовження навчання на будь-якому духовому інструменті.

Мета навчального предмета «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: БЛОК-ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)» передбачає формування та розвиток ключових фахових компетентностей, а саме:

виконавську компетентність – здатність виконувати здобувачем освіти музичні твори як сольо, так і в складі ансамблю, вміння провадити освітній процес під наставництвом викладача та самостійно організовувати репетиційний процес поза навчальним класом, мати стійку виконавську поведінку під час публічного виступу;

музичну теоретико-практичну компетентність – передбачає розвиток музичного слуху, пам'яті та музичного інтелекту, а також включає в себе здатність практично застосовувати комплекс знань, умінь та навичок з музично-теоретичних дисциплін;

загальномузичну компетентність – передбачає здатність розуміти, розпізнавати, називати та характеризувати засоби музичної виразності, жанри, форми творів народної та академічної музики, знати ключові постаті та їхні музичні доробки в українській та світовій музиці.

Мета навчання досягається через реалізацію таких завдань:

- виявлення та розвиток творчого потенціалу учня;
- формування спеціалізованих знань, умінь та навичок;
- становлення та розвиток виконавського дихання та ігрового апарату;
- розвиток художньо-образного мислення, музичного інтелекту та музичності;
- формування та розвиток артистичності та сценічної витримки;
- виховання навички організації індивідуальної роботи та вміння самостійно контролювати навчальний процес, відповідаючи за результат;
- формування мотивації до систематичного розвитку як невід'ємної частини становлення музиканта.

Компетентності, які мають бути сформовані:

Результати навчання	Назва компетентності		
	Виконавська	Музична теоретико-практична	Загальномузична
<i>Знати:</i>	<ul style="list-style-type: none"> — історію музичного інструмента; — особливості будови блок-флейти; — основи виконавського дихання; — правила та особливості звуковидобування та виконавської постави. 	<ul style="list-style-type: none"> — норми нотного письма, основні музично-теоретичні поняття, явища та їхні значення; — правила та принципи простих музичних побудов; — засоби музичної виразності та їхній вплив на характер музичного твору. 	<ul style="list-style-type: none"> — засоби музичної виразності; — музичні твори та їхніх авторів відповідно до програми; — різницю між фольклорною та академічною традицією.
<i>Уміти:</i>	<ul style="list-style-type: none"> — <i>володіти</i> виконавським диханням; — <i>демонструвати</i> володіння виконавською поставою; — <i>демонструвати</i> точність інтонування, штрихів та інших засобів виразності; — <i>застосовувати</i> слуховий контроль під час вивчення та виконання музичного матеріалу; — <i>читати</i> з аркуша музичний матеріал елементарного рівня; — <i>самостійно опрацьовувати</i> розібрані під наставництвом викладача музичні твори; — <i>аналізувати</i> власні незначні виконавські труднощі; — <i>дотримуватись</i> культури поведінки на сцені. 	<ul style="list-style-type: none"> — <i>відтворювати</i> вивчені ритмічні малюнки у відповідних темпах; — <i>розподіляти</i> виконавське дихання відповідно <i>музичної думки</i> – елементів музичної форми. 	<ul style="list-style-type: none"> — <i>орієнтуватися</i> в нотному тексті; — <i>визначати</i> засоби музичної виразності, а також характер, темп, настрій та форму виконуваного твору; — <i>правильно вимовляти та тлумачити</i> вивчені музичні терміни в межах програми.
<i>Мати навички:</i>	<ul style="list-style-type: none"> — стійкої виконавської поведінки; — взаємодії з концертмейстером у процесі підготовки та виступу; — слухового контролю в процесі виконання вивчених музичних творів; 	<ul style="list-style-type: none"> — розпізнавання в музичному тексті вивчених елементів музичної фонетики, морфології та синтаксису; — відтворення на блок-флейті мелодій, гам, інтервалів та нескладних ритмічних малюнків. 	<ul style="list-style-type: none"> — розпізнавання виконавських засобів для втілення музичного образу; — стеження за нотами нескладних музичних творів.

	<ul style="list-style-type: none"> — емоційного виконання музичних творів відповідно до їх характеру та образності; — самостійного коригування власних простих виконавських труднощів. 		
<i>Розуміти:</i>	<ul style="list-style-type: none"> — художньо-образний зміст виконуваних музичних творів; — власну відповідальність як виконавця за результат; — важливість самостійної роботи для досягнення успіхів поза навчальним класом. 	<ul style="list-style-type: none"> — необхідність музично-теоретичних знань для формування та становлення майбутнього виконавця; — значення елементів та засобів музичної мови. 	<ul style="list-style-type: none"> — значення музики в житті людини; — образний зміст виконуваних творів; — необхідність набуття власного музичного досвіду через пасивне та активне музикування.
<i>Ставлення:</i>	<ul style="list-style-type: none"> — з повагою дослухатися до конструктивних зауважень викладача, враховує їх, у процесі навчання та самостійної підготовки поводитися відповідально; — виявляє повагу до викладачів, концертмейстерів та інших учнів. 	<ul style="list-style-type: none"> — у процесі роботи над музичним матеріалом демонструє музично-теоретичні знання; — проявляє відповідальність та сумлінність під час виконання завдання; — виявляє власну творчу ініціативу. 	<ul style="list-style-type: none"> — під час виконання музичних творів проявляє розуміння та емоційність; — виявляє зацікавленість до музики в цілому та української музики зокрема.

Навчальний процес здійснюється у формі індивідуальних занять, заходів поточного контролю та підсумкового контролю – академічних концертів, іспитів.

Основною формою занять є *індивідуальний урок*. Важливим під час роботи на уроці є індивідуальний підхід до навчального поступу кожного учня: *викладачем враховуються вікові та психологічні особливості здобувача освіти, а також його індивідуальний темп засвоєння навчального матеріалу*. Тривалість уроку для різних вікових категорій з урахуванням психофізіологічного розвитку визначається відповідно до встановлених норм чинного законодавства.

Зміст індивідуального уроку може варіюватися з огляду на можливості та потреби учня. Обов'язково гра на інструменті має чергуватися з вербальним спілкуванням викладача зі здобувачем освіти. Це дає змогу забезпечити індивідуальний підхід, сприятиме виявленню прогалин у навчанні та допоможе в подальшому корегувати та варіювати методи та форми навчання для покращення освітнього процесу.

Володіння майстерною грою на блок-флейті базується на поступовому формуванні основних професійних навичок виконавства на духових інструментах в цілому. Так, аналізуючи та структуруючи власний досвід і вже існуючі методи та авторські школи світового рівня, викладач може створювати

індивідуальні методичні підходи в контексті освітнього процесу. Задля покращення освітнього процесу в модельній навчальній програмі визначено використання різних методів навчання, що відрізняються за формою та змістом.

Педагогічний репертуар формується на основі прикладів української та світової класики, враховуючи здібності та рівень розвитку компетентностей учня.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА 1 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 1.		
<p><i>Знає</i> історію музичного інструмента.</p> <p><i>Розуміє</i> будову блок-флейти, вміє розібрати та зібрати інструмент.</p> <p><i>Володіє</i> знаннями щодо правил догляду за інструментом.</p>	<p><i>Ознайомлення з музичним інструментом блок-флейта:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – історія виникнення; – будова; – правила догляду. 	<p>Збирає та розбирає музичний інструмент.</p> <p>Дотримується правил догляду за інструментом.</p>
<p><i>Знає</i> різницю між звичайним та виконавським диханням.</p> <p><i>Вміє</i> робити вдих та видих відповідно до процесу виконавського дихання на елементарному рівні.</p>	<p>Ознайомлення з поняттям виконавське дихання.</p> <p>Початковий етап роботи над виконавським диханням.</p>	<p><i>Демонстрація</i> процесу виконавського дихання, виконавської постави; вправи для розвитку та формування навички виконавського вдиху та видиху на початковому рівні; вправи для формування виконавської постави без використання інструмента та безпосередньо на інструменті; вправи для відчуття плавності роботи пальців.</p>
<p><i>Вміє</i> правильно тримати інструмент, слідкує за рівною поставою корпусу.</p> <p><i>Розуміє</i> як координувати рухи пальців та язика.</p> <p><i>Виявляє</i> початкові навички звуковидобування.</p> <p><i>Орієнтується</i> в регістрах інструмента.</p> <p><i>Відтворює</i> звуки на інструменті правильною аплікатурою та визначає їхнє написання на нотному стані.</p>	<p>Ознайомлення з інструментом, з особливостями звука різних регістрів.</p> <p>Постава з інструментом, постановка губного та ігрового апарату.</p> <p>Засвоєння аплікатурних формул.</p> <p>Формування ігрових рухів, координація роботи пальців та язика.</p>	<p>Практичне використання початкових навичок організації виконавського апарату: звуковидобування, чіткої атаки, роботи рук та пальців.</p>

Модуль 2.		
<p><i>Вміє</i> відтворювати прості метроритмічні групи, <i>плескаючи</i> в долоні, <i>грає</i> їх на інструменті, <i>використовуючи</i> атаку язика.</p> <p><i>Читає</i> прості поспівки з нотного листа та одночасно <i>відтворює</i> їх на блок-флейті.</p> <p><i>Демонструє</i> практичне вміння гри на блок-флейті нескладних творів.</p>	<p>Розвиток відчуття метричної пульсації.</p> <p>Гра вправ та нескладних п'єс штрихом <i>non legato</i>.</p> <p>Робота над гаммами, нескладними вправами, етюдами, п'єсами з повторюваними мотивними побудовами, які мають гамоподібну фактуру.</p>	<p>Аналіз руху мелодій на слух та в графічному записі.</p> <p>Вивчення головних аплікатурних принципів гри на блок-флейті, виконання гам, етюдів з елементарними аплікатурними формулами.</p>
Модуль 3.		
<p><i>Усвідомлює</i> якість та різницю штрихів <i>non legato</i> та <i>legato</i>, відтворює штрихи під час виконання гам, музичних творів.</p> <p><i>Розуміє</i> та по слуху визначає пісню, марш, танець.</p> <p><i>Демонструє</i> вміння гри простих секвенційних послідовностей.</p> <p><i>Закріплює</i> аплікатурні навички виконання гам, арпеджіо тризвуків під час вивчення.</p>	<p>Вивчення основних штрихів – <i>legato</i> та <i>non legato</i>.</p> <p>Акцентування уваги на слуховий контроль та розвиток вміння слухати себе під час гри на блок-флейті.</p> <p>Практичне застосування нотної грамоти, розпізнавання нотного тексту в першій та другій октаві скрипкового ключа.</p> <p>Практичне засвоєння понять музичного розміру, такту, звукових тривалостей.</p> <p>Гра на слух, відтворення коротких поспівок, нескладних п'єс по слуху.</p> <p>Робота над п'єсами, вивчення обробок українських народних пісень.</p>	<p>Гра мажорних гам з одним знаком у межах 1 октави.</p> <p>Опанування арпеджіо тризвуків.</p> <p>Гра вправ для розвитку синхронності пальців та організації виконавського апарату.</p> <p>Орієнтація в нотному тексті та виконання творів у діапазоні 2 октав.</p> <p>Демонстрація початкових навичок читання з листа.</p> <p>Вивчення основних метроритмічних груп нотної грамоти.</p> <p>Виконання штриха <i>legato</i>.</p> <p>Відтворення штрихами <i>non legato</i> та <i>legato</i> нескладних мелодій (п'єс).</p> <p>Вивчення та розпізнавання головних жанрових особливостей пісні, танцю, маршу. Освоєння п'єс з ознаками цих жанрів.</p>
Модуль 4.		
<p><i>Вміє</i> координувати роботу пальців та язика.</p> <p><i>Демонструє</i> практичне вміння використання атаки звука під час виконання штриха <i>non legato</i>.</p> <p><i>Дотримується</i> одного метроритму у відпрацюванні гам та арпеджіо тризвуків.</p> <p><i>Демонструє</i> вміння</p>	<p>Удосконалення ігрових рухів, координації роботи пальців та язика.</p> <p>Засвоєння техніки виконання атаки язика.</p> <p>Подальше засвоєння техніки виконання штрихів <i>legato</i> та <i>non legato</i>.</p> <p>Акцентування уваги на стабільному відчутті метричної пульсації.</p>	<p>Напрацювання гамоподібних рухів, арпеджіо тризвуків.</p> <p>Вправи на засвоєння виконавського дихання.</p> <p>Визначення особливостей роботи язика при виконанні атаки звука залежно від виконуваного твору.</p> <p>Демонстрація теоретичних знань у практичній діяльності.</p>

<p>контролювати артикуляцію під час виконання штрихів <i>legato</i> та <i>non legato</i>. <i>Відтворює</i> в одному метроритмі прості ритмічні малюнки. <i>Застосовує</i> первинні навички виконавського дихання. <i>Вміє</i> визначити, які почуття передає музика.</p>	<p>Гра мажорних або мінорних гам з одним знаком з використанням арпеджіо тризвуку в 1,5 октави. Удосконалення гри простими ритмічними малюнками (чвертями, восьмими) на базі гам. Формування навичок виконавського дихання на базі вивчення гам. Читання нотного тексту на основі засвоєних навичок. Розвиток навичок запам'ятовування нескладних музичних творів. Формування навичок публічного виступу.</p>	<p>Обговорення образної сфери виконуваних творів. Вдосконалення навичок читання нотного тексту. Підготовка до публічних виступів. Гра нескладних різножанрових п'єс.</p>
---	--	---

Програмні вимоги до учнів 1 класу: гами без знаків або з одним знаком, вправи, 3–5 етюдів, 5–7 творів, серед яких обов'язково 1–2 твори кантиленного характеру.

Приклад програми перевідного іспиту:

1. Гама Соль-мажор, арпеджіо тризвуку з оберненнями.
2. М. Закопець. Етюд № 6.
3. Х. Глюк «Веселий танець».
4. Ю. Щуровський «Осінній наспів».

2 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 5.		
<p><i>Виконує</i> мажорні та мінорні (три різновиди) гами до двох знаків включно в межах 2 октав. <i>Будує</i> та <i>грає</i> арпеджіо тризвуків з оберненнями. <i>Застосовує</i> нові аплікатурні формули (освоєння нот 3 октави). <i>Виконує</i> етюди для закріплення штрихів <i>legato</i>, <i>non legato</i>, <i>staccato</i>. <i>Виконує</i> твори з ускладненою метроритмічною будовою. <i>Розуміє</i> поняття «фразувальна ліга»</p>	<p>Робота над постановкою виконавського дихання (додаткові вправи для розігрування на довгі звуки в повільному темпі). Вивчення основних аплікатурних принципів гри гам на 2 октави, арпеджіо тризвуків та септакордів з оберненнями. Робота над засвоєнням штрихів в поєднанні з асоціативним сприйняттям учнями характеру штрихів, їхнім емоційним забарвленням. Вивчення етюдів, засвоєння базових аплікатурних</p>	<p>Виконання мажорної та мінорної (три різновиди) гам до двох знаків включно в межах 2 октав довгими звуками в повільному темпі. Гра арпеджіо тризвуків та септакордів четвертними та восьмими з оберненнями в гамах, що вивчаються. Закріплення штрихів <i>legato</i>, <i>non legato</i>, <i>staccato</i> під час вивчення та виконання етюдів. Вивчення творів з ускладненою метроритмічною будовою та новими аплікатурними формулами (освоєння нот 3 октави).</p>

у процесі роботи над штрихом <i>legato</i> .	принципів (звуки підряд, через один, хроматичні послідовності).	Відтворення різнохарактерних штрихів та динамічних нюансів, виконання арпеджіо тризвуків, септакордів, інтервалів у творах та етюдах.
Модуль 6.		
<p><i>Вивчає та виконує</i> мажорні та мінорні гами з використанням різноманітних ритмічних структур у тональностях з 2-ма знаками.</p> <p><i>Демонструє</i> вміння використовувати виконавське дихання.</p> <p><i>Виконує</i> етюди з ускладненою метроритмічною будовою, відтворює пунктирний ритм.</p> <p><i>Вміє аналізувати</i> та під час звуковидобування <i>відтворювати</i> необхідну атаку.</p> <p><i>Усвідомлює</i> необхідність використання нюансів (f–p) для більш виразного виконання творів, що вивчаються.</p> <p><i>Демонструє</i> вміння спільної гри з концертмейстером.</p>	<p>Коригування виконавської постави з урахуванням індивідуальних потреб кожного учня.</p> <p>Удосконалення виконавського дихання з використанням вправ у повільному темпі.</p> <p>Акцентування уваги та слуховий контроль під час звуковидобування, робота над атакою.</p> <p>Формування технічних навичок з використанням інтонаційного контролю.</p> <p>Розвиток виразності шляхом використання різноманітних засобів звуковидобування.</p> <p>Вивчення творів з використанням більш складних ритмічних структур (пунктирний ритм).</p>	<p>Практичне закріплення виконавської постави.</p> <p>Гра вправ для розвитку виконавського дихання в повільному темпі на довгих нотах.</p> <p>Виконання етюдів на розвиток технічних навичок з активним контролем синхронності язика та пальців, стійкої інтонації.</p> <p>Орієнтація в нотному тексті та самостійне опанування нового матеріалу.</p> <p>Опанування динамічних нюансів для емоційної виразності.</p>
Модуль 7.		
<p><i>Виконує</i> різнохарактерні п'єси, одна з яких кантиленного характеру.</p> <p><i>Виконує</i> музичні твори у формі варіації (або рондо).</p> <p><i>Опрацьовує</i> чіткі переходи між нотами під час виконання інтервалів.</p> <p><i>Демонструє</i> навички слухового контролю.</p> <p><i>Розуміє</i> поняття «інтонаційна виразність».</p> <p><i>Демонструє</i> вміння будувати, чути та виконувати мелодичну лінію, фразу.</p> <p><i>Вміє</i> прослідкувати та логічно розподілити місця</p>	<p>Робота над постановкою рухового апарату (додаткові вправи для координації рук та язика).</p> <p>Засвоєння знаків альтерації, динамічної звукової градації.</p> <p>Вивчення та практичне засвоєння учнем понять: мелодія, фраза, мотив, акомпанемент на прикладі різножанрових музичних творів.</p> <p>Розвиток слухових уявлень про якісне з'єднання нот.</p> <p>Формування емоційного інтелекту учня в роботі над різнохарактерними п'єсами.</p> <p>Розвиток навичок читання нот з листа.</p>	<p>Виконання музичного твору кантиленного характеру, для опанування в повільному темпі виконавського дихання.</p> <p>Засвоєння поняття «фразувальна ліга» у роботі над штрихом <i>legato</i>.</p> <p>Виконання різножанрових п'єс.</p> <p>Аналіз використання штрихів та динаміки як засобів створення художнього образу твору.</p> <p>Виховання навички слухового контролю: ознайомлення з поняттям інтонаційної виразності.</p>

для взяття дихання. <i>Застосовує зоровий та слуховий контакт під час роботи з концертмейстером.</i>		
Модуль 8.		
<i>Виконує</i> вправи на розвиток виконавського дихання, дбає про атаку звука. <i>Закріплює</i> аплікатурні навички виконання гам, арпеджіо тризвуків та септакордів під час виконання. <i>Застосовує</i> під час роботи над гамами та етюдами комбіновані штрихи для технічного розвитку. <i>Використовує</i> початкові навички слухового контролю в роботі та виконанні музичних творів. <i>Дбає</i> про культуру звуковидобування, якісну артикуляцію. <i>Демонструє</i> розуміння спільної гри з концертмейстером. <i>Дає</i> емоційну характеристику виконуваних творів.	Вивчення вправ на укріплення та розвиток виконавського дихання. Закріплення аплікатурних навичок у роботі над арпеджіо тризвуків з оберненнями в мажорних та мінорних гамах з двома знаками. Комбіновані штрихи у роботі над гамами та етюдами. Подальший розвиток навичок читання нот з листа. Формування навичок емоційного виконання творів під час публічних виступів.	Практичне закріплення використання комбінованих штрихів для відпрацювання технічних навичок у гамах та етюдах. Виконання різнохарактерних п'єс, одна з яких кантиленного характеру. Відтворення градацій <i>piano-forte, crescendo-diminuendo</i> . Засвоєння навички слухового контролю. Обговорення образної сфери виконуваних творів та необхідності використання засобів виразності. Набуття навичок ансамблевого виконання з концертмейстером.

Програмні вимоги до учнів 2 класу: гами до двох знаків, 4–6 етюдів, 5–8 творів, серед яких обов'язково твори кантиленного характеру.

Приклад програми перевідного іспиту:

1. Гама Сі-бемоль мажор, арпеджіо тризвуку з оберненнями.
2. Я. Кушнір. Етюд № 36.
3. І. Лініке «Маленька соната» (1 або 2, 3 частини).
4. Д. Перголезі «Сициліана».
5. В. Косенко «Скерцино»

3 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 9.		
Відповідно до вікових особливостей <i>аналізує</i> та <i>усвідомлює</i> залежність свого виконавського результату від рівня	<i>Виховання звички відповідального ставлення та регулярності домашніх занять.</i>	Виконання вправ та застосування різних методів, спрямованих на формування вільної постановки, розвитку пальцевої техніки,

<p>самостійного опрацювання та систематичного закріплення виконавських умінь.</p> <p><i>Усвідомлює</i> значення регулярних домашніх занять для підвищення рівня сформованості виконавських навичок.</p> <p><i>Розуміє</i> відмінність звичайного та виконавського типів дихання. <i>Контролює</i> та <i>робить</i> вдих/видих відповідно процесу виконавського дихання на початковому рівні.</p> <p><i>Самостійно контролює</i> стан м'язів, положення рук та пальців відносно інструмента.</p> <p>На елементарному рівні <i>вміє</i> інтонаційно налаштувати інструмент.</p> <p><i>Демонструє</i> розуміння залежності інтонації звука від виконавського дихання.</p> <p><i>Прагне</i> до відповідної якості звуковидобування.</p>	<p>Формування вільної постановки виконавського апарату, робота над процесом виконавського дихання, інтонацією та ритмом.</p> <p>Розвиток самоконтролю виконавця щодо ігрового апарату та виконавського дихання.</p> <p>Розвиток слухових уявлень про якісний звук.</p> <p>Формування якісного та інтонаційно стійкого звуковидобування на інструменті.</p>	<p>відпрацювання процесу виконавського дихання, інтонування звуку.</p> <p>Концентрація на якості звуковидобування та звуковедення.</p>
<p>Модуль 10.</p>		
<p>На елементарному рівні <i>розуміє</i> різницю між мелізмами.</p> <p><i>Вміє</i> відтворити на інструменті, координуючи роботу дихання, атаки та пальців.</p>	<p><i>Трель. Форшлаг.</i></p> <p>Особливості мелізматика.</p>	<p><i>Вивчення</i> характерних ознак мелізмів.</p> <p><i>Відпрацювання</i> техніки відтворення трелі та форшлагу шляхом вправ.</p>
<p>У помірному темпі <i>виконує</i> різними тривалостями в прямому русі та терціями мажорні та мінорні гами, тонічний тризвук з оберненнями в діапазоні 1,5–2 октави, дотримуючись єдиного метру.</p> <p><i>Грає</i> натуральний та гармонічний мінори.</p> <p><i>Застосовує</i> комбіновані штрихи.</p> <p><i>Розуміє</i>, що таке <i>метроном</i> та як з ним працювати.</p>	<p>Мажорні та мінорні гами в тональностях до двох знаків при ключі в межах діапазону 1,5–2 октави різними тривалостями в помірному темпі.</p> <p>Гама терціями.</p> <p>Тонічний тризвук у прямому русі та з оберненнями.</p> <p>Гармонічний мінор.</p> <p>Комбіновані штрихи.</p> <p>Використання метроному.</p>	<p><i>Виконання</i> в помірному темпі гам до двох знаків при ключі різними тривалостями в прямому русі та терціями, тонічного тризвуку з оберненням, застосовуючи комбіновані штрихи.</p> <p><i>Відпрацювання</i> координації між диханням, атакою та пальцевою технікою шляхом виконання вправ та етюдів.</p> <p><i>Напрацювання</i> гамоподібної техніки.</p> <p><i>Робота</i> з метрономом.</p>

Ознайомлений з основними принципами гри в ансамблі. <i>Виконує</i> твори елементарного рівня в складі ансамблю разом з викладачем.	Навичка роботи в ансамблі.	<i>Обговорення</i> правил гри в ансамблі. <i>Закріплення</i> на практиці – виконання у складі ансамблю з викладачем елементарних зразків ансамблевих творів.
<i>Читає</i> та <i>відтворює</i> нотний запис тексту музичного твору відповідного рівня. <i>Має навички вивчення тексту напам'ять</i> через структурування музичного твору. <i>Контролює</i> емоційний стан під час публічного виступу.	Розвиток навичок читання музичних творів з листа. Розвиток музичної пам'яті. Публічний виступ.	<i>Набуття</i> навичок читання нот з листа. <i>Тренування</i> розвитку музичної пам'яті різними методами. <i>Публічний виступ.</i>
Модуль 11.		
<i>Застосовує</i> на початковому рівні прийом <i>vibrato</i> під час виконання творів кантиленного характеру.	Ознайомлення з прийомом гри <i>vibrato</i> .	<i>Вправи на розвиток</i> прийому <i>vibrato</i> .
На елементарному рівні <i>розуміє</i> різницю між одинарним та подвійним <i>staccato</i> . <i>Виконує</i> подвійне <i>staccato</i> .	Штрих подвійне <i>staccato</i> . Ознайомлення.	<i>Тренування</i> артикуляційного процесу подвійного <i>staccato</i> . <i>Відпрацювання</i> точності координації між диханням, роботою артикуляційного апарату та роботою пальців під час виконання подвійного <i>staccato</i> через вправи та різні техніки.
У помірному темпі <i>виконує</i> різними тривалостями в прямому русі та терціями мажорні та мінорні гами, тонічний тривук з оберненнями в діапазоні 1,5–2 октави, притримуючись єдиного метру. <i>Грає</i> натуральний та гармонічний мінор. <i>Застосовує</i> комбіновані штрихи. <i>Працює</i> з метрономом.	Мажорні та мінорні гами в тональностях до двох знаків при ключі в межах діапазону 1,5–2 октави різними тривалостями в помірному темпі. Гама терціями. Тонічний тривук у прямому русі та з оберненнями. Гармонічний мінор. Комбіновані штрихи. Використання метроному.	<i>Відпрацювання</i> координації між диханням, артикуляційним апаратом та рухливістю пальців у процесі роботи над гами. <i>Напрацювання</i> гамоподібної техніки.
Модуль 12.		
<i>Знає</i> та <i>перекладає</i> основні музичні терміни, що зустрічаються в процесі роботи над музичним репертуаром.	Загальномузична термінологія.	<i>Вивчення</i> музичних термінів.
Точно <i>відтворює</i> складні ритмічні малюнки в одному	Розширення кола складних ритмічних малюнків – ритмічні групи дрібними	<i>Гра</i> гам, етюдів, творів з використанням складних ритмічних малюнків.

темпі, вмiє працювати з метрономом.	тривалостями, внутрішньотактова синкопа.	<i>Робота з метрономом.</i>
<i>Виконує музичний твір, розуміючи форму твору. Передає контрастні співвідношення емоційного стану, зокрема пов'язані зі зміною тонального плану. Розуміє значення основних музичних термінів <i>andante, moderato, allegro</i>. Відтворює редакторські позначки музичного твору (темп, штрихи, динамічні відтінки).</i>	Включення до навчального репертуару п'єс, які активізують фантазію учня (пейзажні, портретні, сюжетні).	<i>Виявлення емоційного настрою твору та засобів музичної виразності. Розуміння взаємозв'язку розділів та тематизму твору. Побудова драматургічної лінії на основі емоційно-асоціативних уявлень.</i>
<i>Розуміє зміст поняття <i>твір великої форми</i>. Виконує музичний твір великої форми на інструменті.</i>	Ознайомлення з музичними творами великої форми сонатина, концертино .	<i>Розуміння будови творів великої форми на елементарному рівні. Виконання творів великої форми.</i>

Програмні вимоги до учнів 3 класу: мажорні та мiнорні гами до 3-х знаків, 4–6 етюдів, 5–8 творів, серед яких обов'язково твір великої форми та твір кантиленного характеру.

Приклад програми перевiдного екзамену:

1. Гама до мiнор, арпеджіо тризвуку.
2. Г. Хiнке. Етюд № 19.
3. К. Вебер «Сонатина».
4. Л. Боккерiні «Менует».
5. М. Дремлюга «Лiрична пiсня».

4 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 13.		
<i>Володіє виконавським диханням на достатньому рівні для початкового етапу навчання, контролює артикуляційний процес, стан м'язів, положення рук та пальців відносно інструмента.</i>	Формування вільної постановки виконавського апарату та робота над технікою виконавського дихання. Формування самостійного мислення та усвідомлення важливості взаємозв'язку між диханням, артикуляційним процесом та аплікатурою.	<i>Виконання спеціальних вправ для формування вільної постановки. Відпрацювання артикуляційного процесу, розвиток пальцевої техніки, напрацювання процесу виконавського дихання через різні вправи та методи.</i>
<i>Контролює інтонаційний процес та тембральні фарби звука.</i>	Продовження розвитку слухових уявлень про якісний звук.	<i>Концентрація на чіткості інтонування звука, якості</i>

<i>Прагне до належної якості звуковидобування на інструменті.</i>	Удосконалення процесу формування якісного та інтонаційно стійкого звуковидобування на інструменті.	звуковидобування та звуковедення.
На елементарному рівні <i>розуміє та вміє</i> відтворити <i>мордент</i> на інструменті, координуючи роботу дихання, атаки язика та пальців.	<i>Мордент.</i> Особливості мелізматики.	<i>Вивчення</i> характерних ознак мелізму. <i>Закріплення</i> процесу його відтворення через виконання вправ та творів.
Модуль 14.		
На елементарному рівні <i>використовує та демонструє</i> <i>агогіку</i> як незначне відхилення від основного темпу для досягнення музичної виразності виконуваного твору.	<i>Агогіка.</i>	<i>Вивчення</i> музичних творів з втіленням агогіки в концепцію фразування.
У помірному темпі <i>виконує</i> різними тривалостями в прямому русі та терціями мажорні та мінорні гами, тонічний тризвук з оберненнями в діапазоні 1,5–2 октави, дотримуючись єдиного метру. <i>Знає</i> теоретичне підґрунтя видів мінору. <i>Відрізняє на слух та грає</i> натуральний, гармонічний та мелодичний види мінору. <i>Застосовує</i> комбіновані штрихи. <i>Працює</i> з метрономом.	Мажорні та мінорні гами в тональностях до чотирьох знаків при ключі в межах діапазону 1,5–2 октави різними тривалостями в помірному темпі. Гама терціями. Тонічний тризвук у прямому русі та з оберненнями. Натуральний, гармонічний та мелодичний види мінору. Комбіновані штрихи. Етюди. Використання метроному.	<i>Виконання</i> в помірному темпі гам до чотирьох знаків при ключі різними тривалостями в прямому русі та терціями, тонічного тризвуку з оберненням, застосовуючи комбіновані штрихи. <i>Опрацювання</i> теоретичного матеріалу та <i>закріплення</i> на практиці видів мінору. <i>Відпрацювання</i> координації між диханням, атакою та пальцевою технікою через виконання вправ та етюдів. <i>Напрацювання</i> гамоподібної техніки. <i>Робота</i> з метрономом.
<i>Виконує</i> нескладні твори в складі ансамблю з викладачем. <i>Розуміє</i> рівень своєї виконавської відповідальності для досягнення кінцевого результату.	Подальше формування навичок роботи в ансамблі.	<i>Виконання</i> вправ та творів ансамблевої форми разом з викладачем або учнями класу.
Модуль 15.		
<i>Знає та розуміє</i> зміст поняття «хроматизм», «хроматична гама». У помірному темпі <i>виконує</i> хроматичні послідовності та гами.	<i>Хроматична гама.</i>	<i>Вивчення</i> поняття «хроматизм», «хроматична гама». <i>Виконання</i> хроматичної гами.

У міру вікових особливостей, <i>демонструє розуміння кантилени. Показує</i> поєднання дихання, штриха та роботи пальців для рельєфності фразування у творах кантиленного характеру.	Удосконалення виконання творів кантиленного характеру.	<i>Виконання спеціальних вправ для з'єднання звуків без розриву. Формування фраз – динаміка, кульмінація, інтонаційні зв'язки. Робота над емоційним наповненням музики. Виконання творів гнучкою динамікою (*відповідно до вікових особливостей).</i>
<i>Демонструє результат</i> розвитку та удосконалення основних виконавських навичок під керівництвом викладача та в самостійних заняттях.	Удосконалення основних виконавських навичок.	<i>Робота над удосконаленням та закріпленням основних виконавських навичок через різні вправи та методи.</i>
Модуль 16.		
<i>Розуміє</i> основні принципи процесу читання з листа. <i>Виконує</i> з листа твори відповідного рівня.	Подальший розвиток навичок читання музичних творів з листа.	<i>Виконання творів відповідного рівня. Усвідомлення формування фраз (динаміка, кульмінація. Інтонаційні зв'язки між нотами). Виконання творів з гнучкою динамікою, враховуючи логіку музичної фрази. Робота над емоційним наповненням музики.</i>
У міру вікових особливостей та набутого професійного досвіду <i>аналізує</i> результат свого публічного виступу та виконавського процесу в цілому. <i>Виявляє</i> причини власних виконавських проблем.	Об'єктивність оцінки результату звучання свого виконання.	<i>Робота над аналізом виконавського процесу.</i>
<i>Виконує</i> твори напам'ять. <i>Повторює</i> п'єси, вивчені раніше, поповнюючи концертний репертуар.	Розвиток музичної пам'яті. Публічний виступ.	<i>Виконання різнохарактерних творів зразку світової класики. Публічний виступ.</i>

Програмні вимоги до учнів 4 класу: гами до 4-х знаків, 4–6 етюдів, 5–8 творів, серед яких обов'язково твір великої форми.

Приклад програми перевідного екзамену:

1. Гама Мі мажор, арпеджіо тризвуку з оберненнями.
2. Г. Хінке. Етюд № 48.
3. О. Кравчук Концерт *G-dur*, I ч.
4. Г. Гендель «Allegro».
5. М. Скорик «Мелодія»

III. ФОРМИ І ВИДИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Процес перевірки засвоєння знань має бути зорієнтованим на очікувані результати навчання, ключові компетентності та наскрізні вміння. Вибір форм поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здійснюється залежно від дидактичної мети.

Для перевірки рівня навчальних досягнень учня застосовуються **форми поточного та підсумкового контролю**.

Поточний контроль здійснюється викладачем під час навчальних занять (поурочний контроль) та за підсумками досягнень учня кожного семестру. Контрольні заходи проводяться в першому семестрі навчального року та складаються з *технічного заліку та академічного концерту*.

Критерії оцінювання направлені на виявлення динаміки в процесі розвитку та засвоєння основних фахових компетентностей. У межах академічної свободи педагогічні працівники мистецького ліцею здійснюють вибір *форм, змісту та способу оцінки*, залежно від навчальної мети. Вимірювання результатів навчання може відбуватися також за допомогою збору та аналізу інформації про досягнення протягом навчального процесу. Така форма оцінювання допомагає відстежити початковий фаховий розвиток учня та вибудувати продуктивний індивідуальний освітній підхід.

Підсумковий контроль здійснюється після завершення кожного навчального року у формі **іспиту**. Критерії оцінювання роботи учня мають бути спрямованими на виявлення динаміки інтелектуального розвитку дитини, а також розвитку координаційно-рухового, емоційного та слухового процесів. Оцінюючи рівень досягнених здобувачем освіти результатів навчання, *необхідно врахувати такі критерії*:

- оволодіння загальними виконавськими навичками гри на блок-флейті: виконавське дихання, правильна постановка, координація між диханням, атакою звуку та пальцевою технікою;
- наявність звукового контролю та інтонування;
- дотримання метроритмічних та темпових характеристик твору;
- технічний рівень виконання;
- музикальність та емоційно-образне виконання твору;
- цілісність виконання музичних творів, жанрових ознак та дотримання точності авторського тексту (відсутність текстових помилок).

IV. ОСНОВНІ ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НА ЗАВЕРШЕННЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Здобувач освіти демонструє такі результати навчання:

- *володіє* виконавським диханням на достатньому рівні для початкового етапу навчання;
- *контролює* артикуляційний процес, стан м'язів, положення рук та пальців відносно інструмента;
- *контролює* процес інтонування;
- *демонструє* володіння культурою звуковидобування, тембровою палітрою та динамічними відтінками;

- володіє основними видами штрихів *detache, legato, staccato*;
- у помірному темпі, дотримуючись єдиного метру, виконує мажорні та мінорні гами до 3-х знаків в діапазоні 1,5–2 октави різними тривалостями в прямому русі та терціями, а також тонічний тризвук з оберненнями;
- у помірному темпі виконує хроматичні послідовності та гами;
- вміє працювати з метрономом;
- читає та відтворює нотний запис тексту музичного твору відповідного рівня;
- знає та перекладає загальномузичну термінологію виконуваних творів;
- на елементарному рівні розуміє та вміє відтворити *трель, форшлаг та мордент* на інструменті, координуючи роботу дихання, атаки звуку та пальців;
- демонструє розуміння *кантилени*, відтворюючи рельєфність фразування із застосуванням на початковому рівні прийому *vibrato* у творах кантиленного характеру;
- виконує нескладні твори в складі ансамблю разом з викладачем;
- вміє самостійно працювати та об'єктивно оцінювати результати своєї роботи;
- усвідомлює залежність результату від кількості та якості самостійного опрацювання поставлених задач та цілей, у відпрацюванні проблемних місць нотного матеріалу;
- розуміє важливість регулярних домашніх занять для вдосконалення та розвитку виконавських навичок;
- здобув досвід виконавської поведінки під час публічних виступів.

ДОДАТОК

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТВОРІВ ДО МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: БЛОК-ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)» 1–4 КЛАСИ ДЛЯ МУЗИЧНИХ ЛІЦЕЇВ

1 КЛАС

Бах Й. С. Менует Соль мажор
Бетховен Л. Німецький танець
Бетховен Л. Сонатина Соль мажор
Вербицький Л. Український танець
Італійська народна пісня «Санта Лючія»
Гайдн Й. Анданте Соль мажор
Гайдн Й. «Пісенька»
Гайдн Й. Серенада
Гендель Г. Буре з сюїти для оркестру «Музика на воді»
Гендель Г. Сонатина Соль мажор
Глюк К. Арія Наяди з опери «Арміда»
Глюк К. «Веселий танець»
Глюк К. Танець
Дюссек Л. «Старовинний танець»
Кореллі А. Сарабанда
Лойє Ж. Соната Фа мажор
Мартіні Д. Гавот
Моцарт В. Вальс
Моцарт В. «Колискова пісня»
Моцарт В. Сонатина Соль мажор
Паїзієлло Дж. Варіації на тему арії Амаранти з опери «Мельничиха»
Пепуш І. «Маленька соната»
Щуровський Ю. Елегія
Щуровський Ю. «Осінній наспів»

2 КЛАС

Бах К.Ф.Е. Марш До мажор
Бах Й. С. Менует Соль мажор
Бетховен Л. Пісня «Кохаю тебе»
Блаве М. Сициліана
Вівальді А. Уривок з «Маленької симфонії»
Гайдн Й. Менует Соль мажор
Гайдн Й. Серенада
Гендель Г. Соната Ре мажор
Госсек Ф. Гавот
Глюк К. Веселий хоровод
Глюк К. Танець

Дваріонас Б. Вальс з «Маленької сюїти»
Косенко В. Скерцино
Лініке І. «Маленька соната»
Лойє Ж.Б. Соната мі мінор
Лойє Ж.Б. Соната сі мінор
Моцарт В. Арія Дон Жуана з опери «Дон Жуан»
Моцарт В. «Пісня пастушка»
Моцарт В. Сонатина
Моцарт Л. Марш
Перголезі Д. Сициліана
Ревуцький Л. Пісенька
Россіні Д. Хор швейцарців з опери «Вільгельм Телль»
Телеман Г. Арія з Партіти № 2
Тилик В. «Дівочий танець»
Шуберт Ф. «Військовий марш»
Шуман Р. «Пісня женців»
Щуровський Ю. Елегія

3 КЛАС

Бах Й. С. Буре з «Англійської сюїти» № 1
Бах Й. С. Гавот з «Англійської сюїти» № 3
Бетховен Л. Менует
Валентині Д. Сонати
Вівальді А. Концерт для гобоя До мажор (в оригіналі)
Вебер К. «Хор мисливців» з опери «Вільний стрілець»
Гендель Г. АLEGRO з Сонати Фа мажор
Глієр Р. Мазурка з балету «Тарас Бульба»
Глюк К. Гавот з балету «Дон Жуан»
Дремлюга М. «Лірична пісня»
Кореллі А. Соната № 2
Косенко В. Полька
Косенко В. Скерцино
Лініке І. «Маленька соната»
Лисенко М. Фрагмент з «Фантазії на дві українські народні теми»
Моцарт В. Менует з «Маленької нічної серенади»
Моцарт В. «Сільські танці»
Перселл Г. АLEGRO
Перселл Г. Соната соль мінор
Тилик В. «Дівочий танець»
Телеман Г. Арія № 2 з «Партіти»
Телеман Г. Соната
Телеман Г. Фантазії

4 КЛАС

Бах Й. С. Менует та Скерцо з Сюїти сі мінор

Валентині Д. Сонати
Вівальді А. Концерт ля мінор
Вівальді А. Концерт Соль мажор
Вівальді А. Ларго
Вебер К. Сонатина
Вебер К. «Хор мисливців» з опери «Вільний стрілець»
Гендель Г. Арія з варіаціями з Сюїти для клавесина № 5 Мі мажор
Гендель Г. Алегро та Жига з Сонати Фа мажор
Гендель Г. Сонати
Дваріонас Б. Прелюдія
Доннік Л. «Гуцульська сюїта»
Дремлюга М. «Лірична пісня»
Кванц І. Сонати для флейти
Кореллі А. Жига з Сонати № 7
Лятошинський Б. «Мелодія»
Лятошинський Б. «Пісня»
Ридінг О. Концерт Соль мажор для скрипки (в оригіналі)
Скорик М. «Мелодія»
Телеман Г. Сонати
Телеман Г. Фантазії